bentur à se ipsis ratione inclinationis, quam habet ad procurandum bonum commune, sine quo staret bonum particulare ipsius; clarius tamen, videtur dicere, quod moventur ab agente, quod aufert aliud corpus in cuius locum succedunt. sic aqua v.g. sursum attrahitur ab eo, qui aufert aerem à fistula.

2º quod corpus posset moveri in loco vacuo. transiret esse de loco uno in locum alium, libere de resistentia, in vacuatione, imo facilius moverentur, cum darentur corpora inter medium, eius motus retardantia. 3º quod corpus divisibile moveretur in loco vacuo, motu successivo ratio est, quia si uno instanti moveretur, quoad suas partes ab angulo A v.g. huius aulae, ad angulum B in eo ipso instanti, esset in partibus B, et pro inde, in uno instanti, esset quoad se totum, quam pluribus, quod impossibile naturaliter. Sed dices 1º:

si vas aeneum, undique obseratum super nivem constituatur, aqua contenta in vase, congelabitur, reducetur que ad minus spatio: ergo relinquet aliquis locus vacuus. 2º: si vas, cineris plenum, impleatur aqua, haec, non redundat: ergo, quia ibi erant aliquae vacuitates, quas occupat ragua. 3º: si duo corpora, divinitus ponerentur in uno loco, alterum locum corporum alterius maneret vacuus: ergo.

Ad 1um concesso antecedenti, nego consequentiam, quia spatium occupatur à subtilibus vaporibus, quos eflat, aqua congelata, vel si hoc, ita non sit retur quod vas, licet aeneum, frangetur, aut aqua, non congelabitur. Ad 2um concesso antecedenti, nego consequentiam: cineris esse, habet poros, quos occupabat aer, dum enim, aqua infunditur expellit aerem, praeoccupatorem ab ipso. Similiter, quando in vas aqua plenum immergitur aureus nummus, licet aqua, non effundatur redundat supra vasis labra, occupat que spatium, prius occupato, ab aere ambiente. Ad 3um retur, quod tunc, vel maneret locus vacuus, divinitus, vel Deus ut author naturae produceret in loco relicto aliud corpus.

Sectio IIIa. quot sint spatia imaginaria, et an Deus in illis existat?

In re de se obscura, imo captu difficili imo magna ex parte de nomine, equitas et ratio postulat ut sequatur quod communius est, et clarius. Hoc supposito, omissis aliis sententiis, quae apud suos Patronos videri possunt, conformius ad principia alibi statuta, Dico 1º: spatium imaginarium nihil aliud est ex parte rei, quam ipsae superficies possibiles quibus vel partes corporum, vel ipsa corpora possunt constitui, inter se distantia. ita Eximius Doctor, disputatione 51 metaphysicae, sectione 1a. Fasolus, S. Thomas et alii.

Probatur: spatium imaginarium est spatium illud, quod potest acquirere corpus per motum localem; sed per motum localem, non potest acquiri, locus ipse realis et solum possunt acquiri, seu produci presentiis quibus corpora sint in tali loco, constituantur vel, inter se distantia: ergo. hinc apparet, quod inanitas, et vacuitas illa, quae dicitur spatium imaginarium, et illa nobis depingitur, instar alicuius spatii realis, occupabilis, immobilis et immensi, nihil est aliud ~~nisi~~ physice et ex parte rei, quam agregatum presentiarum possibilium. Confirmatur declarando eam amplius explando; spatium imaginarium aufertur, eo quod ponatur actualiter superficies realis, et eo quod haec auferatur dari illud; ad modum quo, possibilitas rei, aufertur, eo quod ponatur actualis rei existentia, et eo quod haec auferatur dicimus solum dari possibilitatem rei: ergo spatium imaginarium consistit in ipsis superficiebus pure possibilibus, quas tamen, ut actuales, concipimus.

Antecedens constat, ex eo esse, quod supra caelum Empireum, nulla detur superficies realis actualis, dicimus ibi dari spatium imaginarium, et infra caelo, ubi dantur superficies reales, dicimus, non dari spatium imaginarium; sed dandum esset, si nimirum, destrueret Deus, omnia corpora producta, quemadmodum datum fuit, antequam Deus, talia corpora produceret: ergo. consequentia item liquet, vi paritatis exempli: constat esse, 2a dicta, quod possibilitas rei, nihil est aliud ex parte rei, quam ipsa met parata rei, postea existentia.

Dico 2º: Deus, non existit in spatiis imaginariis. Ita plures Sti DD. et alii Doctores tum Nostri, tum Extranei passim citati. Probatur: Deus, non existit actualiter, nisi in spatio sibi coexistenti; sed spatia imaginaria, non coexistunt Deo: ergo. Maior constat, nequit esse Deus existere actualiter in loco, qui non est actualiter: sic, non existit actualiter in mundo pure possibili. Probatur minor: nequit coexistere Deo, quod vere et proprie non existit, sed solum secundum quid; sed spatia imaginaria, non existunt

vere et proprie, sed solum 2um quid: ergo. Constat minor, nam contra solutionem praecedentem, spatia imaginaria sunt superficies poli; quod autem solum est pole, non existit vere et proprie, seu absolute, sed solum 2um quid, ut late diximus, cum de possibilitate.

Dices tamen, contra solutionem 1o: spatium imaginarium est mensurabile, cum possit dimetiri distantia imaginaria, quae est inter caelum et terram; sed ubicationes poles, inter caelum et terram, non sunt mensurabiles, sunt esse infinitae: ergo. 2o: eo quod unio ponat formam in materia, bene arguitur, unionem distingui a forma; sed ubicatio ponit corpus in spatio: ergo distinguetur ab eo.

3o: Spatium imaginarium Mexicanum, v. g. distat a spatio imaginario Angelopolitano; sed non ratione superficiei polis; eadem enim superficies nunc existens Mexici, potest existere Angelopoli, non ratione ubicationis polis; tum quia ubicatio explatur per ordinem ad spatium, constituit quae Deus, v. g. in loco Mexicano, ubi cuius Deus, distat a Joanne locato Romae: tum quia in hoc loco Angelopolitano poles sunt ubicationes Mexicanae: ergo distat ratione, quod est spatium imaginarium.

Ad 1um contra, distinguo majorem, nego minorem, cuius inclusa probatione distinguo: sunt infinitae ubicationes poles, successive et incompatibiles concedo; ubicationes poles compatibiles, pro eodem instanti, nego; distantia autem non est metienda per illas, sed per has. Ad 2um contra, distinguo majorem: ponit ubicatio rei locatae concedo; ubicatio, superficiei locantis subdistinguo: ponit ut quo nego; ponit, connexum pro se constituit spatium concedo. Distinguo item consequens: distinguetur ab ea, ubicatio superficiei locantis nego; nec debet constituit superficiem locantem: ubicatio rei locatae concedo; et haec eque se habet sicut unio. Ad 3um contra, majori et minori, quo ad 1um concedo; nego 2um, cuius 1am probationem distinguo: constituit quae Deus, in loco, ubi cuius dextere se habentis Deus distat etc. concedo; ubi cuius se habentis intrinsece nego.

Est dicere, hoc quod est, Deus existens Mexici distare a Joanne locato Romae, provenire tam a praesentia Dei, qua a praesentia loci existit Mexici a qua Deus circumscribitur, ab illa tamen provenit intrinsece, ab hac extrinsece: illa enim est ubi intrinseca, haec extrinseca. Distinguo

per 2am probationem: poles sunt naturaliter ubicationes mexicanae nego; divinitus subdistinguo: habendo se, ut ubicationes et modi nego; habendo se, ut res per alias ubicationes collocatae concedo.

Dices 3a 23 1o: Deus est supra omnes caelos, contra illud: excelsior caelis factus etc.: item: antequam mundus fieret erat in hoc spatio, in quo, nunc est: insuper: in eo etiam esset, licet destrueret omnia corpora, quae in illo nunc existunt; sed supra caelos, antequam mundus fieret, et in casu destructionis, corporum nunc existentium, solum sunt spatia imaginaria: ergo.

2o: casu quo supra caelos produceretur aliquod corpus, Deus ibi esset intime praesens; sed dici non potest, Deus de novo, eam praesentiam ibi acquirere, hoc enim dedecet immutabilitatem et immensitatem: ergo nunc habet ibi eam praesentiam; sed nunc ibi solum est spatium imaginarium, cum ibi nunc sint solum poles superficies, et ubicatio: ergo. 3o: spatia imaginaria sunt in Deo: ergo etiam Deus est in illis. Ad 1um distinguo majorem: Deus est supra omnes caelos etc. concedo; Deus est, in quo majorem: Deus est in se supra omnes caelos concedo, sit absolute spatium imaginarium, nego suppositum, quod supra caelos sit absolute spatium imaginarium: similiter respondetur ad alias duas partes majoris, distinguo item minorem: supra caelos etc., sunt spatia imaginaria absolute nego; 2um quid concedo: spatia imaginaria sic dicta, solum sunt superficies poles: quod autem, est quid pole, non existit absolute.

Hinc deducitur, quod ante mundi fabricam, non erat hoc spatium mundi, sicut nunc est: nunc enim, est spatium reale absolutum, et tunc erat pure imaginarium, quod idem est ac, non existens absolute: item: quod si mundus destrueretur hoc spatium, ideo non esset sicut nunc est, propter eandem rationem: unde, nec ante mundi fabricam Deus existit, nec casu quo mundus destrueretur existeret in hoc spatio, sicut nunc existit in eo, quia nimirum, nego suppositum, quod Deus extitisset haut existeret in hoc spatio.

Et ratio a priori est, quia nec ante mundi fabricam, nec casu quo mundus destrueretur esset absolute hoc spatium: Deus autem, nequit existere in spatio quod non est absolute: unde recursus negare Deum per suam immensitatem existere supra caelos, extitisse ante mundi fabricam etc., sed solum existere ibi, in spatiis imaginariis: hinc

ad 2^m dicis presũs, dispõo coeꝝ: habet eo presẽq ut cũiꝯ est in se ??õ; ut cuiꝯ est in spatio imaginario ??? supoty, ee dista mũi subsunta, tiꝯ abte, e 2^m qdd, adiective e substantive ??? cog. ?

In eo casu Deus ñ acquireret de novo presẽq quæ nunc non habeat; sd solu extꝯ denoñaos existentis, sicut in tempe accipit denoñaõe extꝯ creatoris v.g. Ad 3^m dispõo aꝯ: sunt in Deo virtualiter, hoc est, tanquã in virtute pducẽa illoꝝ Deo; sunt in deo f^r existẽa, e coexistẽa ??, e cog: sic, quiã Deus sit abte, in alio mundo, in Deo est virtualiter aliꝯ mundus quẽ Deus potest pducere.

Sectio IV^a. de loco inco, sibe Presentia.

Presẽa, quæ etiã dicitur locus, incꝯ: ubi incꝯ, e ubicaõ; est detraõ fralis, ut cuiꝯ res indiferꝯ, ut sit in loco A, vel B, detratur ut sit in uno potiꝯ quã in alio. De hac igitur inquisitur, an distinguatur, ie à re, e loco exo. Ad huiꝯ resolubẽ supponitur cꝯ coiꝯ neque rem 2^m se, habere detraõq ut sit in loco A. v.g. potiꝯ quã in B, neque locꝯ A, ee detratꝯ, ut in eo potiꝯ, quã in B, sit res: stat suppõ; ?? aliter, quotiescumque daretur res, daretur in loco A, e quotiescumque daretur hic, daretur res in eo, qd est aperte falsum.

Reõ 1°. asserẽ cꝯ coiꝯ senteã e pb: Deus ee presents, est Deꝯ ee in loco A. v.g; sd Deꝯ ee in loco A, imbolvit aliqid, ie, distꝯ à Dẽo e loco: ergo. Deꝯ ee presents imbolvit aliqid distꝯ ab utroque; sd hoc distum est presentiã: ergo. Stant cetera, pb^r mir: Deꝯ ee in loco A, imbolvit aliqid detrativꝯ, ut cuiꝯ aufertur indifrã, ut Deꝯ, sit in loco: sd hoc detrativꝯ, neque est Deꝯ, neque locꝯ A: stat ee, x^a factꝯ suppõq certꝯ, utrumque ee indiferentꝯ: ergo est aliquid ab utroque distum.

Labrant in casu tam, adversarii, ut huic urgentissimo arguto exhibeant soluõeꝯ, quas inter, precipua e communior est Deꝯ ee, in loco A. v.g. preter entitem utriusque imbolvere utriusque simultaq veꝝ; ??? hoc, est, qd, ?, ea simultas est qid distꝯ a Dẽo, e loco, vel non? Si 1^m, habeo intentꝯ. 2^m aũm dici, ñ potest; 2^a ea simultas, est detrativꝯ, e tan Deꝯ, quã locꝯ, sunt indiferentes.

Preterea, falsitas soluõis evincitur facile, eisdem raõbꝯ, qbꝯ ??? proquentꝯ, uniõs distinguiẽ, ab extremis. Et insuper patebit dicꝯ sequenti de duraõe, ubi eadem est difultas ac in presenti, propterea que, ??? quẽ ibi, pro duraõe dista faciunt, militant hic pro presẽa dista. Aliꝯ soluẽꝯ adversaꝯ dabo insua propositione pro presẽa dista. Aliꝯ soluõeꝯ adversaꝯ dabo inter dissolvenda.

Argumenta contraria.

Arg. 1°: simul quẽ sebꝯ, Deꝯ ee in loco addere supra entitꝯ utriusque caꝯ distãq inter utrumque: ergo presẽa stat in negaõe. 2°: Deꝯ ee in hoc loco solꝯ dicit motꝯ localem, quo Deꝯ poni-tur in loco. 3°: ultra Deꝯ e locꝯ, solꝯ requitur voluntas Dei decernentis, qd Deꝯ sit in illo: ergo. 4°: presẽa est fralitas quæda ??? ta cꝯ Dẽo, v.g. e connotanꝯ talꝯ, ?, talem motꝯ localem: ergo.

Ad 1^m, dato anti, nõ cog, dari ee, caꝯ distãq inter Deꝯ e locꝯ, tꝯ penetratꝯ est Deꝯ e locꝯ inter se, ñ distare, hic aũm, indistãq est qid poꝯ: preterea Deꝯ ee in loco, ñ solꝯ dicit Deꝯ, ñ distare ab eo, sd etiã distare ab alio, sd hic distãa Dẽi, ab alio loco est qid poꝯ: tollitur ee, per negaõq x^a. adversaꝯ: ergo.

Accedit, qd licet hoc totum eset verꝯ, ropp, à quo non detrativo provenit f^r. qd detur ea carẽa distãq inter Deꝯ e locꝯ ? hoc aũm, detrativꝯ, ñ, est Deꝯ nec locꝯ, utrumque est indiferꝯ. ad distandꝯ, ?, ñ: ergo. à fortiõi Deꝯ ee in loco imbolvit aliqid poꝯ, distum ab utroque. — Ad 2^m, nõ aꝯ 2^a. potest Deꝯ, absque ullo motu locali pducto à Dẽo, ponere Deꝯ in hoc loco: item: adhuc dato anti, ñ, infertur presẽq ñ distingui à re e loco: motꝯ ee localis, est qid poꝯ distum à complexo rei, e loci.

Ad 3um nego ang: similiter ee ratione potest defendi unionem non distinctam ab extremis. Ad 4um, nego ang, praeter alia, l. illa fralitas identificata cum Deo est determinativa, ut Deus sit in tali loco, l. non. Si 1um: ergo Deus non est indifferens. Si 2um ea fralitas non est praesentia: insuper contra hoc faciunt argumenta, communiter facta, contra connotationes et quibus supersedeo.

Arg. 2o: hac existens absque eo, quod in se recipiat aliquid intrinsecum, est mihi praesens: ergo et ego sum illi praesens absque ubicatione superaddita, in me intrinsece recepta. 2o: eo ipso, quod ego existam in hac aula, sine aliqua ubicatione superaddita sum illi praesens: ergo praesentia superaddita superfluit. 3o: si Deus fieret praesens huic aulae per aliquid sibi intrinsecum, destructa aula mutaretur intrinsece: sed hoc est falsum: ergo et nec nulla datur causa creata pro productione ad praesentiam illius detrahens: ergo nec praesentia superaddita.

Ad 1um insto: sine aliquo motu intrinsece recepto in hoc spatio, hoc spatium percurritur a mobile: ergo etiam sine motu intrinsece recepto in ipso mobile percurritur spatium. Deinde non conceditur, distinctas est, quod denominatio locati extrinseci est extrinseca, pro inde quae non petit formam intrinsece receptam in loco: sic obiectum denominatur cognitum per cognitionem receptam in me, et non in ipso: denominatio autem praesentis est intrinseca, exigens formam ee intrinsece in subiecto: sic ego denominor videns, per visionem in me receptam.

Quod autem, praesentia in me, et non in loco extrinseco recipiatur intrinsece, ideo est quia motus in me, et non in loco recipitur; atque praesentia sit eius terminus, illum producit in me, et non in loco. Ad 2um implicat in terminis ang, non minus quam probo. Eo ipso quod ego cognosco obiectum absque cognitione superaddita, obiectum erit cognitum. Ad 3um dico nego ang: solum ee mutaretur extrinsece, eo quod deficiente ubi intrinseco aulae, non coexisteret illi ubi intrinsecum Dei, quod permaneret.

Ad 4um distinguo ang: nulla datur causa creata illius detrahens physice ex parte; illius detrahens moraliter nego. pro productione ad praesentiam

A, nec datur praesentia A, nec motus A procedens qui physice detrahet mobile ad praesentiam B producendam, potius quam C.D. etc. at regulariter loquendo datur in mobili, exigentia ad producendam praesentiam immediatam potius quam mediatam. Deus quidem hac exigentia motus detrahat physice praesentiam B, potius, quam C.D. etc.

Arg. 3o: res pro productione ad productionem suae praesentiae distincte, est ubicata sine ubicatione distincta: ergo. Dico ang: pro productione ad talem productionem est approximata: approximatio ee causa, praerequiritur ad effectum; sed per eam approximationem sufficienter ubicatur: ergo. 2o: prius est Deus d. g. ee in hoc loco, quam est ee quam operari: ergo prius est Deus ... ergo quando prius producat ubi quod in hoc loco operetur suam ubicationem: ergo ... cum distinctam iam est in hoc loco. 3o: si praesentia sit quid distinctum a causa, dum corpore hoc movetur per spatium divisibile continuum acquireret infinitas praesentias, seu praesentiam infinite divisibilem; sed hoc est absurdum: ergo.

Ad 1um, nego ang, et maior productionis, distinguo quae productionem includit; praerequiritur ad effectum quem sit ipsa praesentia et approximatio nego; ad talem effectum a praesentia distinctum concedo nec substantia, non requiritur pro productione ad alios ad se ipsam productionis, licet ex plures requiratur pro productione ad alios, probat ee stare in effectum: praeterea arguens, praesentiam distinguit a re, et haec distinguitur a re.

Ad 2um distinguo ang: prius est ee, idest, prius est existere quam operari concedo; prius est ee, idest quia ... est ee ubicatum sub distinctione, quam operari ipsam ubicationem nego: quia operari effectus ad ubicatione distinctos concedo, et non utramque et etiam. Ad 3um, nego maior ee verum, si continuum componitur ex partibus infinite divisibilibus; falsum vero si ex solis punctis finitis componatur: unde difficultas haec resolvetur lib. 6o Deo dante.

Sectio Va aliqua dubia contra praesentiam enodantur.

Dubitabis, an praesentia sit accidens modale? Affirmo, et est accidens constat, tum quia non est partis ... et ei ... datur per-